

קמא א ב ג ד ה ו ז ח ט י יא יב יג יד ה' מ"ח  
פ"ד מהלכות גניבה  
הלכה ח טו"ח"מ ט" שני:  
קבב ו ז ח מ"י פ"ח פ"ח  
מה"ל שאלה ופקדון  
הלכה ו סמג עשין פח  
נוש"ע ח"מ ט" ילד סעף  
ו:  
קבב ט י מ"י שם סמג  
ט:  
קבב ב מ"י פ"ח מה"ל  
גזילה ואבדיה ה' ב  
סמג עשין עג טו"ע ח"מ  
ט" שם סעף ה':  
קבב ה ל מ"י פ"ח מה"ל  
גדרים הלכה ו סמג  
לארין רמב"ט נוש"ע י"ד ט"ו  
רע"ט סעף ו וס"י רמב"ט סעף  
ז:

מוסף רש"י

היבן פקדוני. אמר  
לשומר חנם היבן שוי  
אמר ליה אבד (שבועות  
ט"ז). משלם קרן. וכפל  
לא דאין כפל אלא בטוונ  
נגנב, וחומש ואשם נמי לא  
שייך אלא כשהודה, דמיכ  
גזול הגב והחזירו (יע"ל  
ק"ר). הודיה מעצמו. שלא  
באו עדים (שבועות ט"ז).  
משלם קרן ורומש  
ואשם. דמיכ או מכל  
אשר ישבע עליו לשקר  
וגו', וחו' אשם גזילה,  
ואינו בא אלא על הודאת  
פיה, דלע"פ דלא כמב  
כשהוא פורסא הודאה, כמב  
רמח"מ ב"ש גול הגב  
בפרשת ט"א והתירו את  
השאלה וגו' וחומש אינו  
בא אלא על הודאת  
הקדושין (ט"ז). דאין שבעת הפקדון  
דליתיה בזה עד שמודה  
ועד מרשעו ובה להפסד,  
דמיכ בשבעת גול הגב  
בפרשת ט"א והתירו את  
השאלה אשר עשו וגו'  
(שבועות ט"ז). קודם אי  
אתה נהנה משלי. מכל  
נכסך, אם מת יירשנו.  
שלא אסר עליו אלא כל זמן  
שהנכס שלי, לפיכך  
יירשנו את חם (נדרים ט"ב).

**תבעו** שומר הוודה תבעוהו בעלים והביא עדים. משמע הודה  
לאחר שאין צעל הדבר ללא הודאה ומימה אמאי  
לא צעי לענין קרן גופיה בשלל צאו עדים אי הויה הודאה אי לאו  
ואמאי נקט והציא עדים משמע דלא מציעא אלא לענין כפל ו"ל  
דמשום דלקרן לא הוי מצי למיפסע  
הא דפשיט אס בשקר נשבע לא נפטר  
הגנב כו': ו' הניחוהו מהו.  
הקשה בקונט' אהן גירסא דגרסינן  
אס בצאמת נשבע לא נפטר גנב וכו'  
דל"כ מאי צעי רבא עמד ליצבע  
לשקר ולא הניחוהו מהו השתא נשבע  
לשקר ממש דאיסתליק ליה מצי דינא  
דמו לא רמיא עליה כ"ש היכא דלא  
נשבע דעליה רמיא לשלומי ויש  
מתאים דכיון דלא הניחוהו ליצבע  
מחל לו והרי נפטר נמי שומר כאלו  
שומר נשבע בצאמת ומו לא רמיא  
עליה ולהכי קצעי ולא מילתא היא  
דמשום דלא הניחוהו ליצבע לא מחל  
לו ולא מיפטר שומר כהכי וכן פוסק  
ב"ה"ג דלע"פ שמחל לו השבעה  
לנשבע בשביל כך לא מחל לו ממון  
לגמרי וכל שכן היכא דלא מחל לו  
שבעה אלא שלא הנימו ליצבע  
בצאמה שעה:

**נגנבה באונס.** נראה דאין שום  
גניבה קרויה אונס אלא  
בלקטים מוויין כדפירש בקונט' וכן  
מוכח לעיל בהכונס (דף טו).  
**לבינין** או לאחיו. נראה לבניו של  
גזול או לאחיו של גזול  
כלומר בתמילה לבניו אס יש לו דהס  
קודמים לכל אדם בחלק המגיעו  
ונחשב אותו כאלו מת הוא והרי בניו  
יורשים חלקו עם אחיו והס אין צאים  
מכחו אלא מכה אצוה דלצב כדלמרי  
בסוף מי שמת (ב"ב דף קנ"ט). תחת  
אבותיך יהיו בניך הלכך לע"פ שאין  
לאציהן צאן כלום שהרי יש לו להחזיר  
גזילה אפ"ה הס קודמין בחלקו  
מההוא טעמא דב"ב או לאחיו כשאין  
לו בניס: ל"ה וב"ב באין ונפרעין.  
נראה לפרש ליה על הקרקע שלו  
מאחרים אפ"י בלא אפומיקי דקרקע  
משועבד לצעל חוז ואח"כ נותן  
קרקע שלו לבניו או לאחיו צעבור  
הגזילה וכגון שאין הגזילה קיימת  
וחוזרים ב"ח ונפרעין מאותה קרקע  
לע"ג דיש לו שאר נכסים צמה לפרוע  
ונראה דאין צריך לומר צשעת  
נתינתו לבניו או לאחיו ע"מ שיפרעו  
צעלי חוז מכס דבלאו הכי אין יכולין  
לזכות שלא מדעתו ואס הגזילה  
צעין צריך לפרש שילוח עליה או  
יעשה אפומיקי למלוה ויחזירנה  
לבניו

הא נשבע לע"פ ששילם למי משלם לבעל  
הפקדון רבא דייק מסיפא (ט) נשבע ולא רצה  
לשלם טעמא דלא רצה לשלם הא שילם  
לע"פ שגשבע למי משלם למי שהפקדון  
אצלו לאביו קשיא סיפא אמר לך אביו  
הכי קתני נשבע ולא רצה לשלם קודם  
השבעה אלא לאחר השבעה למי משלם  
לבעל הפקדון לרבא קשיא רישא אמר לך  
רבא הכי קתני שילם ולא רצה לעמוד  
בשבעתו אלא שילם למי משלם למי  
שהפקדון אצלו תבעוהו בעלים לשומר  
ונשבע והוכר הגנב תבעו שומר והודה  
"תבעוהו בעלים וכפר והביאו עדים מי  
נפטר הגנב בהודאת שומר או לא נפטר  
הגנב בהודאת שומר אמר רבא - אם באמת  
נשבע נפטר הגנב בהודאת שומר אם בשקר  
נשבע לא נפטר הגנב בהודאת שומר בעי  
רבא עמד ליצבע בשקר ולא הניחוהו מהו  
תיקו רב כהנא מתני הכי רב טביומי מתני (ט)  
בעי רבא נשבע לשקר מהו תיקו תבעוהו  
בעלים לשומר ושילם והוכר הגנב תבעוהו  
בעלים והודה תבעו שומר וכפר והביא  
עדים נפטר גנב בהודאת בעלים או לא מי  
אמרינן מצי אמר ליה שומר לבעלים אתון  
כיון דשקליתו לכו דמי אסתליקתו לכו  
מהכא או דלמא מצי אמרי ליה כי היכי  
דאת עבדת לן מילתא אנן נמי עבדינן לך  
טרחינן בתר גנבא שקלא אנן דידן ושקול  
את דידך תיקו (ט) אתמר נגנבה באונס והוכר  
הגנב אמר אביו אם שומר חנם הוא רצה  
עושה עמו דין רצה נשבע אם שומר שכר  
הוא עושה עמו דין ואינו נשבע רבא אמר  
אחד זה ואחד זה יעושה עמו דין ואינו נשבע  
לימא פלוגא אדרב הונא בר אבין דשלח  
רב הונא בר אבין נגנבה באונס והוכר  
הגנב אם שומר חנם הוא רצה עושה עמו  
דין רצה נשבע ואם שומר שכר הוא עושה  
עמו דין ואינו נשבע אמר לך רבא הכא  
במאי עסקינן וכוון שקדם ונשבע והא רצה  
עושה עמו דין רצה נשבע קאמר הכי קאמר  
הרצה שומר חנם עומד בשבעתו רצה  
עושה עמו דין רבה זוטרי בעי לה הכי  
נגנבה באונס והחזיר גנב בבית שומר ומתה  
בפשיעה מהו מי אמרינן כיון דנגנבה באונס  
כליא ליה שמירתו או דלמא כיון דהדרה  
היבן פקדוני אמר לו אבד משביעך  
אני ואמר אמין והעדים מעידים אותו שאכלו משלם קרן [הודה מעצמו  
משלם קרן וחומש ואשם] היבן פקדוני אמר לו נגנב משביעך אני ואמר  
אמין והעדים מעידים אותו שגנבו משלם משלומי כפל הודה מעצמו משלם  
קרן חומש ואשם הגזול [א] את אביו ונשבע לו ומת הרי זה משלם קרן  
וחומש ואשם לבניו או לאחיו ואם אינו רוצה או שאין לו לוח ובעלי חוב  
באין ונפרעים האומר לבניו קונם אי אתה נהנה משלי אם מת ירשנו  
בחייו

הא נשבע לע"פ ששילם. כיון דאטרמיה בשבעה למי משלם גנב  
כפל לצעל הפקדון כטעמיה דלציי דלעיל [ע"ה]: מי נפטר הגנב. מן הכפל  
כשאר מודה בקנס: צהודא. שהודה לשומר: או לא נפטר. דכיון  
דנשבע שומר תמילה נסתלק ושוב אינה בשמירתו ולא הויה הודאה:  
**אס בצאמת נשבע** השומר שטען  
נגנבה צאונס ומנאל קן: **נפטר**  
**הגנב צהודא שומר.** דכיון דנאמן  
הוא אן סהדי דלי הוה משתכחא  
בזהמה ניחא ליה למריה דמיהו צדיה  
דהאיך הלכך על שומר זה לחזר  
אחריה ומציעתו תציעה והודאת  
גנב הודאה: **ואס נשבע לשקר.**  
שטען מנה או נשכר או נשכר או  
נגנבה צאונס וצא ומנאל שאינו כן  
דכיון דמגליא מילתא דשקרן הוה אן  
סהדי דלא ניחא ליה למרה דליהו מו  
שומר עלה ומציעתו אינה תציעה:  
ולא הניחוהו מאי. מדללא נשבע נאמן  
הוא עדיין לצעלים או ללמא כיון  
דעמד ליצבע מו לא מהימני ליה  
(ט) צעלים: **נשבע לשקר מהו.** מי  
אמרינן אכתי עליה רמיא דכיון  
דלשקר נשבע סופו להתחרט ולשלם  
הלכך תציעתו תציעה או לא: אית  
דגרס **אס בצאמת נשבע דלא פשע**  
**לא נפטר הגנב.** דכיון דצאמת נשבע  
אפטר ליה שומר ומו לא רמיא עליה  
למתציעה נגנב ואס לשקר נשבע  
כגון דפשע נפטר הגנב צהודאת  
שומר דאכתי עליה רמיא לשלומי.  
ורחשון שטעמי ועיקר הוא דהכא  
איכא לאקשויי א"כ מאי צעי רבא  
עמד ליצבע לשקר ולא הניחוהו מהו  
השתא נשבע ממש דאסתלק ליה  
מצי דינא דמו לא רמיא עליה  
לא שבעה ולא פרעון עד שיצאו  
עדים שפשע אמרינן דנפטר הגנב  
דאכתי אשומר רמיא למתציעה כל  
שכן היכא דלא נשבע דעליה רמיא  
לשלומי: **אס עבדו ס' מילתא.** טובה  
ששילמת לפניס משורת הדין הלכך על  
דין נמי רמיא למיעבד מילתא  
דטיבותא לאהדורי בתר גנבא  
ולמתציעה ומציעתן תציעה: **נגנבה**  
**צאונס.** בלקטים מוויין לשומר שכר  
פטור צו ואח"כ הוכר הגנב ויכול  
לכופו ולהוליא מידו: **למה נשבע.**  
והצעלים יפרעו מן הגנב: **עושה**  
**עמו דין.** משלם לצעלים והוא יפרע  
מן הגנב: **ואס שומר שכר הוא.**  
לע"ג דפטור בלקטים מוויין הכא  
הואיל והוכר הגנב ולא יפקיד כלום  
עליו לטרומ אחריה לפיכך הוא ישלם  
לצעלים ויחזור ויפרע מן הגנב:  
**עושה עמו דין.** ישלם דמלוה עליו  
לחזר אחר האצביה: **לימא פליגא.**  
דרבא אדרב הונא בר אבין: **כגון**  
**שקדם ונשבע.** קודם שהוכר הגנב:  
**בתנין משלם קרן.** דאין חומש  
ואשם אלא אס הודה דכמיכ בגזול  
הגר בפרשת נשא (ו) והמודה: (ט) **ואחר**  
**כך מס אביו.** ואחר מיתת האב  
הודה: הרי זה משלם קרן וחומש  
לבניו. של אביו או לאחיו של אביו  
אס אין לו בניס ואף על גב

(א) צ"מ ג"ג. ט לעיל  
סג: קו. שבעות מטו.  
(א) [לרין] מיקון ובפרש"י  
וכן בצברטורה למא חייבת  
ואשט"ג (ו) גדרים מב. מטו.  
(א) [במדבר ה'] (ו) עין  
רש"י ובספר פ"י, (ו) ס"א  
הירושא. (ט) ס"א מן שלש  
הירושא.

הגהות הב"ח

(א) גב' דייק מסיפא  
דקתני נשבע: (ב) שם רב  
טביומי ממני הכי צעי:  
(ג) רש"י ד"ה ולא הניחוהו  
וכ' לצעלים הס"ד:  
(ד) ד"ה ונשבע לו ואח"כ  
מת אביו:

הגהות הגר"א

[א] בתני הגזול טו' לבניו  
כ"ב גירסת הרמב"ם לאחיו  
או לבניו ואס אין לו ליה טו'  
ור"ל שאין לו אחים ונכסים  
ולא מררין אלא שאלה מתמת  
ידו ואף בלחיו מחשב  
עמהם אח"כ וכל זכ בגזילה  
קיימת:

רבינו הגנאל

ה"ג ר"ח ד"ל אם באמת  
נשבע לא נפטר הגנב ואם  
בשקר נשבע נפטר הגנב.  
פ"י אם באמת נשבע  
השומר שלא פשע בה,  
כבר נסתלק השומר ממנה  
ואינו בעלים, והלכך מה  
שחידה לו הגנב אינו אלא  
כמי שהודה לאחר מן  
השוק ואין הודאה זו  
פוטרתו. אבל אם לשקר  
נשבע שהוא פשע  
בשמירתה, הרי נחתיב בה  
לשלם והוא בעלים,  
ולפיכך נפטר הגנב  
בהודאתו. מתני' האומר  
לבני קונם שאחיה נהנה לי  
אם מת ירשנו. ואם אמר  
בחיי ובמותו אם מת לא  
ירשנו ונתן לבניו או  
לאחיו אם אין לו לוח  
ובעלי חוב באין ונפרעין.  
פ"ח זצ"ל תינתן הירושה  
לבניו או לאחיו של זה  
המודר הנאה, ואם אינו  
רוצה שתינתן ירושת אביו  
לבניו לוח הוא ירבאו  
בעלי חובות ויטלו ירושת  
אביו ויחשבוהו פרעון לבן.  
ולא יטול הבן הירושה  
בידו אלא יטלוהו אחרים  
אף על פי שנחשבת לו  
פרעון.

דנפלה ירושה קמיה דהאיך צעי למעבד השעה ואין מעכב אפילו כנגד חלקו: אין לו.  
חלקו או שאין רוחה להפקיד חלקו: לוח. מאחרים ומשיב לאחיו לקיים מלות השבעה: וצעלי החוז צאין ונפרעין. מן (ה) ההשבעה  
את חלקו כגון אס היו שנים אחין והוא שלישי נפרעים צעלי חוזים מן (ט) ההשבעה שלישי החוז (החוז) והשאר יגזו ממנו: